

Ks. Dr. Jozef Marčín – KUL STALOWA WOLA

Potreba katechézy pre život človeka

Ur. v 1964 r. w Bardejowie. Studia filozoficzno-teologiczne w l. 1984-1989 w Bratysławie. W roku 1989 magister teologii CMBF w Bratysławie. Licencjat z prawa kanonicznego w r.1998 zaś doktorat również z prawa kanonicznego w roku 2001 na KUL w Lublinie. W r. 2003 doktorat z pedagogiki na Wydziale Pedagogicznym KU w Rużomberku. Od r. 1996 pracownik Metropolitalnego Sądu w Koszycach. W l. 1993-2009 praca duszpasterska w parafii Koszyce i Kapucasy. Autor ośmiu publikacji, siedmiu opracowań, kilkunastu artykułów naukowych i popularnonaukowych. Uczestnik kilkunastu konferencji naukowych. Nagroda miasta Koszyce za aktywność na rzecz rozwoju miasta i Regionu.

Viera, jej odovzdávanie v súčasnom svete, miesta odovzdávania viery, katechéza, ohlasovanie Božieho kráľovstva, ako odovzdávanie skúsenosti viery ľuďom na začiatku 21. storočia, sú otázky a témy, ktoré si často kladú tí, ktorí majú zodpovednosť za katechézu.

Ako to robiť? Ak chceme niekomu niečo odovzdať, musíme ho poznať.

Pripomína nám to Druhý vatikánsky koncil: „Aby mohla Cirkev plniť svoje poslanie, jej povinnosťou je ustavične skúmať znamenia čias a vysvetľovať ich vo svetle Evanjelia tak, aby vedela odpovedať spôsobom každej generácie primeraným na večné otázky človeka o zmysle terajšieho a budúceho života a o ich vzájomnom vzťahu. Treba teda poznať a chápať svet, v ktorom žijeme: jeho očakávania, snahy a jeho neraz dramatický ráz.“¹

Mnohí z nás utekajú pred ľuďmi plnými bolesti, pred zlomenými ľuďmi. Skrývame sa vo svete rozptýlenia, potešenia. Môžeme sa dokonca skrývať v rôznych modlitbových skupinách, v duchovných cvičeniach a nevidíme pritom, že svetlo sviety v chudobných, slabých, osamelých, utláčaných. Áno v dieťati, ktoré je narušené navonok nevidíme žiadnu zmenu,

ani deformáciu, je nám ťažké uveriť, že toto dieťa je iné ako sú ostatné a že aj jemu svieti svetlo, ktoré ukazuje na cestu k skutočnému šťastiu, teda k spáse, ktorú nám môže darovať jedine Boh.

Našou katechetickou úlohou a cieľom je priblížiť sa k týmto deťom a spolu s nimi kráčať ich cestou v prostredí ich života. Boh nás posielal k takým to deťom. „Ak nebudete ako deti nevojdate do nebeského kráľovstva.“ (Mt 18,3)

V dnešnej uponáhľanej dobe je veľkým problémom všimnúť si a priblížiť sa k takýmto deťom, ktoré na každom kroku vyrobia nejaký problém, a pomôcť im hľadať zmysel ich života. Urobiť ich šťastnými a viesť ich k nebu, pretože tieto osoby sú mimoriadne obľúbené u Boha, hoci často u ľudí nie.

Človeka sa stáva otvoreným pre dar viery, ktorý dáva jedine Boh. Duchovný rozmer detí a mládeže s poruchami správania je ďaleko

¹ Druhý Vatikánsky Koncil: *Gaudium et spes*. In: *Synopsa*, Prešov: Vydavateľstvo Michala Vaška, 1998, čl. 4.

siahly. Cirkev a učítelia náboženskej výchovy im a ich rodinným príslušníkom pomáhajú žiť plnohodnotný život kresťana.

Katechéza je tá forma, ktorá privádza do srdca človeka nič menej ako Boha.

Slovo *katechéza* pochádza z gréckeho slova *katechésis*, odvodeného od slova *katecheo*, ktoré znamená ozývam sa, vyvolávam ozvenu, rozoznievam, nechávam zniet' hlas zhora. V prenesenom čo obraznom zmysle sa týmto slovom označuje aj spôsob vyučovania, pri ktorom učiteľ'ovo slovo je vlastne odpoveď'ou na otázky, ktoré zaznievajú žiakovi, pričom tak ide o akýsi spôsob vzájomnej ozveny. Ako podotýka sv. Ján Zlatoústý na úvod prvej katechézy, slovo prihovárajúceho sa totiž musí vyvolať' ozvenu v srdci poslucháča².

Grécke slovo „*katechén*“ pôvodne znamenalo volanie zhora, dat' zaznieť' slovu, ktoré vyvoláva ozvenu. Toto vysvetlenie je dôležité, lebo poukazuje na to, že *katechéza* sa neuskutočňuje len jednostranným spôsobom, akým je výklad, ale je tiež určitou formou otázok a odpovedí. V biblickej terminológii sa týmto výrazom označujú isté vieroučné a morálne poučenia a povzbudená patriace príprave na krst a mravnej formácii kresťanov. V cirkevnom slovníku staroveku znamenalo slovo „*katechéza*“ ústne náboženské vyučovanie – poučovanie³.

V Nový zákon a v cirkevné dokumenty nazývajú *katechézou* aj každú formu služby Cirkvi, ktorá hlásaním Božieho Slova privádza k prehíbeniu viery v osobách a v spoločnostiach⁴.

Katechéza = vzdelanie vo viere. Bolo by mylné predstaviť' si pod týmto pojmom iba výuku náboženstva⁵.

Vzťah medzi školským vyučovaním náboženstva a *katechézou* je vzťahom odlišnosti a dopíňania sa: „Je neoddeliteľné spojenie a zároveň jasná odlišnosť' medzi vyučovaním náboženstva a *katechézou*.“

Je potrebné, aby školské vyučovanie náboženstva figurovalo ako školský predmet s tými istými požiadavkami systematickosti a prísnosti, ako je to pri ostatných predmetoch. Má predkladať' kresťanské posolstvo a kresťanskú udalosť' s tou istou serióznosťou a hĺbkou, s akou iné disciplíny predkladajú svoje poznatky. Keďže *katechéza* je súčasťou vyučovacieho procesu vychádza tiež zo všeobecnej didaktiky, aby plnohodnotne plnila svoj cieľ⁶.

Z hľadiska *výsledkov vyučovacieho procesu* sa ukazuje ako veľmi dôležité a správne uplatňovanie motivácie žiakov. Motivácia ako sústava činnosti učiteľ'a, ktorou vedie žiaka k určitým postojom, patrí k najvýznamnejším problémom súčasnej pedagogiky. Motiváciu možno uplatňovať' prostredníctvom obsahu učiva, organizácie vyučovacieho procesu a prostredníctvom osoby učiteľ'a⁷.

Žiaci by nemali byť' motivovaní strachom z neúspechu, ale túžbou uspieť'. Školský systém dokáže zničiť' myslenie aj city detí. Často sú žiaci v škole ponížovaní a majú strach, učítelia im berú sebavedomie a ponížujú ich. Humanistickí psychológovia sú presvedčení, že dôsledkom

² Porov.: Vasil' C.: *Katechéza včera i dnes*. In: Logos roč. 2. Prešov: A. M. Logos, 2001, s. 8.

³ Valović E.: *Náčrt katechetiky I*. Trnava: Dobrá kniha, 1999, s. 65.

⁴ Porov.: Kutarňa J.: *Id'te a ohlasujte*. Bratislava: SKS, 1994, s. 58 – 60.

⁵ Ján Pavol II.: *Catechesi tradendae*. Bratislava: SKS, 1993, čl. 1.

⁶ Porov.: Kongegácia Pre Klerikov: *Všeobecné direktórium pre katechizáciu*. Trnava: SSV, 1999, čl. 73.

⁷ Porov.: Burian R., Španík M.: *Náčrt kresťanskej pedagogiky*. Trenčín: Naša tlač, 1993, s. 20 – 22.

strachu z neúspechu a odmietnutia je neprispôsobilosť. Žiaci sa buď snažia na seba neupozorňovať a stiahnu sa, v dôsledku sa potom cítia porazení a strácajú sebadôveru, alebo sa tlaku divoko bránia aj za cenu narušovania vyučovania⁸.

Úloha katolíckeho vychovávateľa musí byť zameraná na všestranné formovanie človeka, aby mu otvárala nádherný horizont odpovedí, ktoré ponúka kresťanské Zjavenie s ohľadom na samého človeka na ľudský život, dejiny a svet. Sprostredkovanie viery znamená aj podávanie množstva hodnôt a protihodnôt, ktorých posudzovanie ako také závisí od zorného uhla človeka na život⁹.

Cieľ katechézy sa realizuje pomocou rôznych vzájomne sa prelínajúcich sa úloh. Úlohy katechézy zodpovedajú výchove k rôznym dimenziám viery, lebo katechéza je úplnou kresťanskou formáciou „otvorenou všetkým zložkám kresťanského života“. Sama vnútorná dynamika viery vyžaduje vieru poznať, sláviť, žiť a pretlmočiť do modlitby. Katechéza má pestovať každý z týchto rozmerov. Katechéza má napomáhať aj rozmeru, akým je život viery v spoločenstve a v apoštolskom ohlasovaní¹⁰.

Cieľom katechézy je uviesť katechizovaného do spoločenstva s Kristom. Katechéza je organizované a systematické podávanie kresťanského učenia s cieľom vychovávať veriacich k plnosti kresťanského života v spoločenstve, do ktorého má vovádzať a v ňom sa aj vykonávať¹¹.

Katechéza vo svojej podstate je následným momentom prvého ohlásenia alebo prvej evanjelizácie. Katechéza predpokladá toto prvé kerygmatické ohlásenie, ktoré je orientované na začiatok obrátenia. To znamená, že katechéza nemá vo svojej náplni úlohu privádzať k obráteniu alebo vyzývať k obráteniu.

Aby ich katechéza uskutočnila, inšpiruje sa Božím slovom o rozličných rozmeroch Božieho kráľovstva.

Cieľ a úlohy tvoria základnú súčasť každého výchovno – vzdelávacieho procesu. Cieľ je skúmaný zo strany katechizovaného, úlohy záležia od katechizujúceho. Ciele ekvivalentné s úlohami, súvisiace s výberom obsahu a spolu s didaktickými prostriedkami rozhodujú o výbere metód, foriem vyučovania a učenia. Zreformovaná škola dáva prednosť tiráde cieľov: znalosti učeni, kompetencii postoja a hodnôt.

Ciele a úlohy katechézy vyplývajú z obsahu vedomostí, situácie Cirkvi a svedectva jej členov. Podmienkou úspešnosti pôsobenia je ich svedectvo a vylepšenie vzorom charakteru¹².

Základné úlohy katechézy:

1. napomáhanie k poznaniu viery,
2. liturgická výchova,
3. morálna formácia,
4. formácia k modlitbe,
5. uvádzanie do kresťanského života,
6. výchova k životu v spoločenstve a k poslaniu.

⁸ Porov.: PETTY G.: *Moderní vyučování*. Praha: Portál, 1996, s. 16.

⁹ Porov.: Kongregácia Pre Katolícku Výchovu: *Katolícky laik ako svedok viery v škole*. Bratislava: MPC, 2003, s. 14.

¹⁰ Porov.: Kongregácia Pre Klerikov: *Všeobecné direktorium pre katechizáciu*. C. d., čl. 87.

¹¹ Porov.: Valovič E.: *Náčrt katechetiky I*. C. d., s. 64 – 65.

¹² Porov.: Szpet J.: *Dydaktika katechetiky*. Poznaň: Teologická vydavateľská redakcia, 2000, s. 11- 19.

VŠEOBECNÁ CHARAKTERISTIKA CIEĽOV:

Ciele patria k základným súčasťam každého výchovno – vzdelávacieho procesu. Sú úzko spojené s výberom obsahu programu, rozhodujú o výbere metódy, stratégie, formy výuky a učenie sa spolu s didaktickými prostriedkami. Toto uvedenie si je základnou podmienkou každej činnosti.

Cieľ to je budúci stav predmetu, procesu osobnosti človeka, pre ktorý je charakteristická činnosť. V počiatočnom štádiu je kategória myšlienková, perspektívna. Po vykonaní činnosti vedúcej k cieľu stáva sa skutkom, reálnou skutočnosťou. Cieľom každého formovania je všestranný intelektuálny rozvoj osobnosti, často sprevádzaný rozvojom emocionálnym a slobodným.

Cieľ katechézy: apoštolská adhortácia Catechesi tradendae hovorí o katechéze nasledovné: Katechéza je výchova vo viere detí, mládeže, dospelých. Cieľom katechézy nie je len priviesť niekoho k viere.

Špecifickosť katechézy na rozdiel od počiatočného hlásania evanjelia, ktorého výsledkom je obrátenie, smeruje k dvojakému cieľu: napomôcť dozrievanie počiatočnej viery a vychovávať skutočného Kristovho učeníka prostredníctvom hlbšieho a systematického poznania osoby a posolstva Pána Ježiša Krista¹³. No v katechetickej praxi si treba všimnúť fakt, že prvá evanjelizácia často chýbala. Istý počet detí, pokrstených v útlom veku, prichádza na farskú katechézu bez akejkoľvek iniciácie k viere a bez nejakého výslovného a osobného prilnutia k Ježišovi Kristovi. Majú iba schopnosť veriť, vliatu do ich srdca krstom a prítomnosťou Ducha Svätého; predsudky

rodinného prostredia, málo kresťanský alebo pozitivistický duch výchovy veľmi rýchlo ich pôsobenie maria. A treba k nim pridať iné deti, nepokrstené, pre ktoré rodičia len neskoro prijímajú náboženskú výchovu: pre isté technické príčiny ich katechumenálne obdobie vo väčšine prípadov často prebieha vo väčšine prípadov počas obyčajnej katechézy. Okrem toho mnoho pokrstených detí a dospelých, ktorí prijali systematickú katechézu a sviatosti, ešte dlhý čas váhajú zaangažovať svoj život pre Ježiša Krista, ak sa priamo neusilujú vyhnúť sa náboženskej výchove v mene svojej slobody. Napokon, sami dospelí nie sú odolní proti pochybnostiam a pokušeniam opustiť vieru – pod vplyvom neveriaceho okolia. To znamená, že „katechéza“ musí často nielen živiť a zvelaďovať vieru, ale ju aj neustále prebúdzat pomocou milostí, otvárať srdcia, pracovať na obrátení, pripravovať úplné prilnutie k Ježišovi Kristovi tých, ktorí sú ešte iba na prahu viery. Táto starostlivosť čiastočne udáva tón, reč a metódu katechézy.

Katechetická obnova má vychádzať z poznania skutočnej situácie: katechézy, mentality detí a mládeže i dospelých. Až na jej základe je možné spoznať a hľadať potrebné, primerané katechézy. Po istom čase slobody dozrel čas pre zhodnotenie súčasnej situácie.

Aby sme spoznali kam sme došli, je potrebné: zastaviť sa a obzrieť sa dozadu, uvidieť cestu, ktorú sme prešli. Je veľmi dôležité vnímať, ako nás po tejto ceste viedol Duch Svätý, spoznať miesto, kde sme teraz, zorientovať sa a vykročiť ďalej.¹⁴

Pri katechetickej práci je veľkým problémom vzbudenie záujmu o Božie veci.

¹³ Ján Pavol II.: *Catechesi tradendae*. C. d., čl. 49.

¹⁴ Porov.: *Zborník z celoslovenského katechetického seminára*. Košice 118 – 19.septembra 1998, s. 7.

Aj mnohí z tých, ktorí sa zúčastňujú katechetickéj formácie sú veľmi ľahostajní. A potom veľké problémy spôsobuje mnohým katolíkom vydávanie osobného svedectva o viere ako aj aktívny prístup k hlásaniu Evanjelia¹⁵.

Preto povinnosťou Cirkvi je ustavične skúmať znamenia doby a vysvetľovať ich vo svetle Evanjelia tak, aby vedela odpovedať, spôsobom každej generácii priradeným, na určité otázky človeka o zmysle terajšieho a budúceho života a o ich vzájomnom vzťahu. Každému sa ponúka Cirkev ako sprievodkyňa v hľadaní skutočnej pravdy a teda dobra pre ľudstvo¹⁶.

Cirkev nesmie ísť nad rámec, ktorý jej určil Ježiš. Tou hranicou je láska. Čo všetko musia niekedy zničiť tí, ku ktorým sa priblížila Cirkev. Nie zbytočne sa pápež Ján Pavol II. v jubilejnom roku ospravedlnil za chyby Cirkvi v minulosti. Je potrebné, aby sme mali otvoreného ducha, boli pripravení spolupracovať, lebo je to znak katolíckosti. Hľadať spoločné riešenia pre vzrast Božieho kráľovstva a usporiadať si priority¹⁷.

Cirkev sa musí nepochybne neustále duchovne obnovovať, či už pri pohľade na svoje poslanie a cieľ, ako i na snahu vracat' sa na svojej ceste ku prameňom a v nich nachádzať obcerstvenie, silu a odpovede na výzvy súčasnosti, napr. ako sa i teologicky priblížiť ku postmo-

derne v celej jej globalite. Cirkev musí v tomto duchu moderny existovať¹⁸.

Sväté písmo a II. vatikánsky koncil predstavujú Cirkev ako veľkú a plnú svetla, bohatú na toľké duchovné poklady, ktorú nie je možné definovať jediným termínom a preto ju opisujú mnohými obrazmi.: ovčinec, ktorého dverami je Kristus, nevesta Kristova, mystické telo, Boží ľud¹⁹.

Poslaním Cirkvi je ísť k ľuďom, učiť ich, krstiť ich v mene Otca i Syna i Ducha Svätého a tým privádzať do plného spoločenstva pre prítomný čas i pre prisľúbenú večnosť²⁰.

Súčasný svet potrebuje svedectvá ako nikdy predtým, pretože je natoľko zaujatý pozemskými vecami, že zabúda na veci nebeské²¹.

Druhý vatikánsky koncil pripomína:

„Keďže rodičia dali život svojim deťom, viaže ich veľmi vážna povinnosť poskytnúť svojmu potomstvu aj výchovu. Preto ich treba mať za prvých a hlavných vychovávateľov svojich detí. Táto ich výchovná úloha je taká dôležitá, že ak chýba, len ťažko ju možno nahradiť. Rodičia majú totiž utvoriť rodinné ovzdušie, preniknuté láskou a úctou k Bohu a ľuďom, ktoré napomáha úplnú osobnú a spoločenskú výchovu detí. Rodina je teda prvou školou spoločenských čností, ktoré sú potrebné každému spoločenstvu.“

¹⁵ Porov.: Kašparů M.: *Ciele katechéz*. In: Iniciačná katechéza mládeže. Prešov: Vydavateľstvo M. Vaška, 2000, s. 19.

¹⁶ Porov.: Fisichella R.: *Keď viera myslí*. R. Trnava: Dobrá kniha, 1999, s. 191 – 193.

¹⁷ Porov.: Bugoš P.: *Katechéza v kontexte novej evanjelizácie podľa VDK*. Bratislava: RK CMBF UK, 2001, s. 67.

¹⁸ Porov.: Ortner K.: *Výchova k viere*. Trnava: Dobrá kniha, 2001, s. 41.

¹⁹ Porov.: Kinast R. L.: *Reflexie víry*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1999, s. 52 – 53.

²⁰ Porov.: Jarab J.: Pokus o systematickú analýzu prostredia ohlasovania evanjelia. In: *Nová evanjelizácia*, roč. 7, 1997, s. 4.

²¹ Porov.: Ján Pavol II.: *Najdrahšej mládeži*. Bratislava: Motýľ, 1996, s. 41.

Právo a povinnosť rodičov vychovávať sa považuje za základné, pretože súvisí s odovzdávaním ľudského života; je prirodzené a prvotné, vzhľadom na inú výchovnú činnosť je jediné, čo stojí na vzťahu lásky medzi rodičmi a deťmi; je nenahraditeľné a neodňateľné, a preto nemožno ním poveriť plne iných, ani iní si naň nemôžu robiť nárok.

Popri týchto vlastnostiach nesmie sa zabúdať ani na najhlavnejšieho činiteľa, ktorý určuje výchovnú povinnosť rodičov, na otcovskú a materskú lásku, ktorá vo výchovnej činnosti nachádza svoje završenie tým, že robí plnou a dokonalou službu životu. Láska rodičov je teda zdrojom, dušou výchovy, a tak aj normou, ktorá hýbe a riadi celú konkrétnu výchovnú činnosť a obohacuje o tie hodnoty nežnosti, stálosti, dobroty, ochoty slúžiť, nezištnosti a obetavosti, ktoré sú najcennejšími plodmi lásky.

Výchovou detí k viere, ich už od útleho veku majú naučiť modliť sa, zapájať ich do života cirkevného spoločenstva, pomáhať im odhaliť svoje poslanie Božích detí (KKC 2226).

Rodičia v súlade s Božím zámerom sú predurčenými ochrancami a zabezpečovateľmi života, prvými a najvýznamnejšími dospelými, ktorí dieťa aktívne učia a cvičia, alebo od ktorých sa dieťa učí a s ktorými si precvičuje a zdokonaľuje svoju schopnosť. Rodičia majú byť svojim deťom zástupcami Boha, ktorých si musí ich dieťa ctíť a poslúchať. Rodičia sú aj „obrazmi“ Boha, podľa ktorých si dieťa vytvára svoju predstavu, neskôr svoj pojem Boha a svoj vzťah k Bohu. Predpokladá to snahu aj zo strany rodičov o vlastnú dokonalosť. Počas

dospievania má rodina vychovávať k správne mu používaniu vlastného rozumu a vlastnej slobody (KKC 2228)²².

Rodičia ako prví, zodpovední za výchovu svojich detí, majú právo vybrať pre ne takú školu, ktorá zodpovedá ich vlastnému presvedčeniu (KKC 2229).

Možno veľa veriacich rodičov si kladie otázku, ako by sa mala deťom odovzdať viera, preto, že sa za ňou skrýva ich vlastná obava, či dokážu v tejto kultúre a v tejto spoločnosti nasmerovať svoje deti na ich životnú cestu tak, aby si na nej boli vedomí Božieho doprevádzania a Božej sily a aby z nej aj žili. Viera nie je vec, niečo, čo držím v ruke a môžem to kedykoľvek dať inému, je to vzťah, je to dej, ktorý sa odohráva medzi človekom a Bohom, medzi Bohom a človekom; dej ktorý trvá celý život. Môžeme povedať, že je to postoj formovaný prostredníctvom výchovy. Každý postoj sa skladá z troch zložiek: rozumovej, citovej a pripravenosti na konanie. Nejde len o to, čo sa deti vďaka nám o Bohu dozvedia, ale aj o to, či si ho zamilujú a či budú pripravené podľa tejto viery utvárať svoj život a život ľudí okolo seba.

Väčšinou máme takú všeobecnú predstavu, že nábožensky začíname vychovávať dieťa v okamihu, keď ho po prvý krát zoberieme do kostola, alebo keď mu čítame biblické príbehy. Je to veľký omyl. Dieťa prežíva základné skúsenosti so svetom, ktoré (skúsenosti) môžu ovplyvniť jeho vnímanie Boha, doslova od prvého nádychu – ide o budovanie základnej dôvery. Od tejto dôvery sa odvíja to, že bude v živote schopné uveriť, že je milované Bohom. Takýto človek je schopný podvedome uveriť, že je hoden Božej

²² Porov., Košč L.: *Náboženská výchova v katolíckej rodine*, in: *Rodinné spoločenstvo*, roč. X, 1994, č. 6, s. 14.

lásky len preto, že existuje. V ďalšom období dieťa zakúsi druhú dôležitú životnú skutočnosť: tí rodičia, ktorých blízkosť si toľko prajú im položia prvé hranice a dajú prvý zákaz. A keď ho poruší, milujúci rodič trestá. Druhá dôležitá životná skutočnosť a pre neskoršie prenášanie tejto skúsenosti do vzťahu s Bohom, či u dieťaťa prevládne snaha zapáčiť sa rodičom preto, že sa mu dostane uznania a pochvaly, alebo preto, aby sa vyhlo trestu. Budovanie autority, úcty, rešpektu – sloboda vo vzťahoch, odmietanie autority. A konečne je tu otázka, ako pomáhajú rodičia svojim deťom rozvíjať jeho základné duchovné sily, či spolu s ním pomáhajú tým, ktorí to v ich okolí bezprostredne potrebujú a tak ho uvádzajú do života lásky. Sú tu vlastne dva druhy náboženskej výchovy. **Náboženská výchova** – v širšom zmysle slova – spoznávanie základných ľudských duchovných skúseností (krása, dobro, pravda, odpustenie) – na ľudskej úrovni – bez rozdielu vyznania. **Náboženská výchova** – v užšom zmysle slova – vychovávať dieťa nábožensky znamená umocniť a doprevádzať rozvoj jeho základných ľudských a duchovných síl, uvedenie do sveta kresťanskej bohoslužby, modlitby – nielen prostredníctvom vyučovania náboženskej výchovy v škole, ale aj príkladom rodičov. Ak zanedbáme prvé, vychováme usilovného návštevníka kostola so zúženou osobnosťou a zúženým vnímaním Boha – príde do kostola a odíde. Rodičia majú presvetľovať život svojich detí vierou. Slová poučujú, ale príklady tiahnu. „Najväčším nepriateľom kresťanov je nevedomosť“ Pius XI.

POTRZEBA KATECHEZY DLA ŻYCIA CZŁOWIEKA

Katecheza stanowi ważny element pracy wychowawczej i formacyjnej – szczególnie młodego człowieka. Wśród wielu form katechezy wyróżnia się katechezę rodzinną, szkolną, akademicką. Każda z nich ma określony charakter, cel i zadanie. Obowiązek prowadzenia katechezy spoczywa na wszystkich podmiotach pedagogicznych. Z katechezą ściśle wiąże się kwestia wychowania opartego na wartościach chrześcijańskich. Zarówno pedagogika katolicka jak i katecheza posiadają wiele wspólnych elementów stanowiących istotę rzeczy.

THE NEED FOR CATECHESIS FOR HUMANS LIFE

The catechesis is an important element of educational and forming work – especially due to a young man. Among many forms of catechesis the following kinds are identified: family catechesis, school catechesis, academic catechesis. Every kind of the mentioned catechesis has definite character, aim and task. A duty to conduct catechesis have all pedagogical units. With catechesis the matter of education based on christian values is associated. Both catholic pedagogy and catechesis have many common elements which are the essence of the task.

BIBLIOGRAFIA

Bugoš P.: *Katechéza v kontexte novej evanjelizácie podľa VDK*. Bratislava: RK CMBF UK, 2001.

Burian R., Španík M.: *Náčrt kresťanskej pedagogiky*. Trenčín: Naša tlač, 1993.

Druhý Vatikánsky Koncil: *Gaudium et spes*. In: *Synopsa*, Prešov: Vydavateľstvo

Michala Vaška, 1998, čl. 4.

Fisichella R.: *Keď viera myslí*. R. Trnava: Dobrá kniha, 1999.

Jarab J.: Pokus o systematickú analýzu prostredia ohlasovania evanjelia. In: *Nová evanjelizácia*, roč. 7, 1997.

Ján Pavol II.: *Catechesi tradendae*. Bratislava: SKS, 1993, čl. 1.

Ján Pavol II.: *Catechesi tradendae*. C. d., čl. 49.

Ján Pavol II.: *Najdrahšej mládeži*. Bratislava: Motýl, 1996.

Kašparú M.: *Ciele katechéz*. In: Iniciačná katechéza mládeže. Prešov: Vydavateľstvo M. Vaška, 2000.

Kinast R. L.: *Reflexie víry*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1999.

Kongregácia Pre Klerikov: *Všeobecné direktorium pre katechizáciu*. C. d., čl. 87.

Kongregácia Pre Klerikov: *Všeobecné direktorium pre katechizáciu*. Trnava: SSV, 1999, čl. 73.

Kongregácia Pre Katolícku Výchovu: *Katolícky laik ako svedok viery v škole*. Bratislava: MPC, 2003.

Košč L.: *Náboženská výchova v katolíckej rodine*, in: *Rodinné spoločenstvo*, roč. X, 1994, č. 6.

Kutarňa J.: *Id'te a ohlasujte*. Bratislava: SKS, 1994.

Ortner K.: *Výchova k viere*. Trnava: Dobrá kniha, 2001.

Petty G.: *Moderní vyučování*. Praha: Portál, 1996.

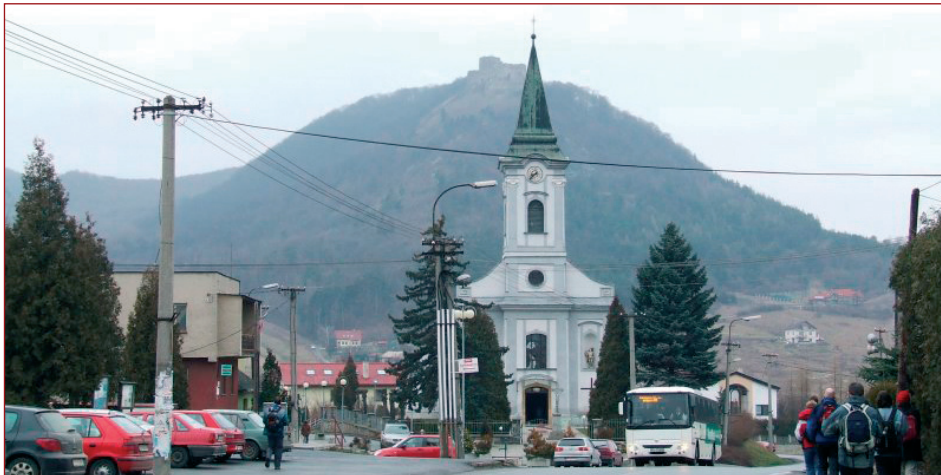
Szpet J.: *Dydaktika katechetiky*. Poznaň: Teologická vydavateľská redakcia, 2000.

Valović E.: *Náčrt katechetiky I*. C. d.

Valović E.: *Náčrt katechetiky I*. Trnava: Dobrá kniha, 1999.

Vasil' C.: *Katechéza včera i dnes*. In: *Logos* roč. 2. Prešov: A. M. Logos, 2001.

Zborník z celoslovenského katechetického seminára. Košice 118 – 19.septembra 1998.

Kościół parafialny Kapusany k. Preszowa – miejsce pracy Ks. dra Jozefa Marćina